

1. EMPRAZAMENTO

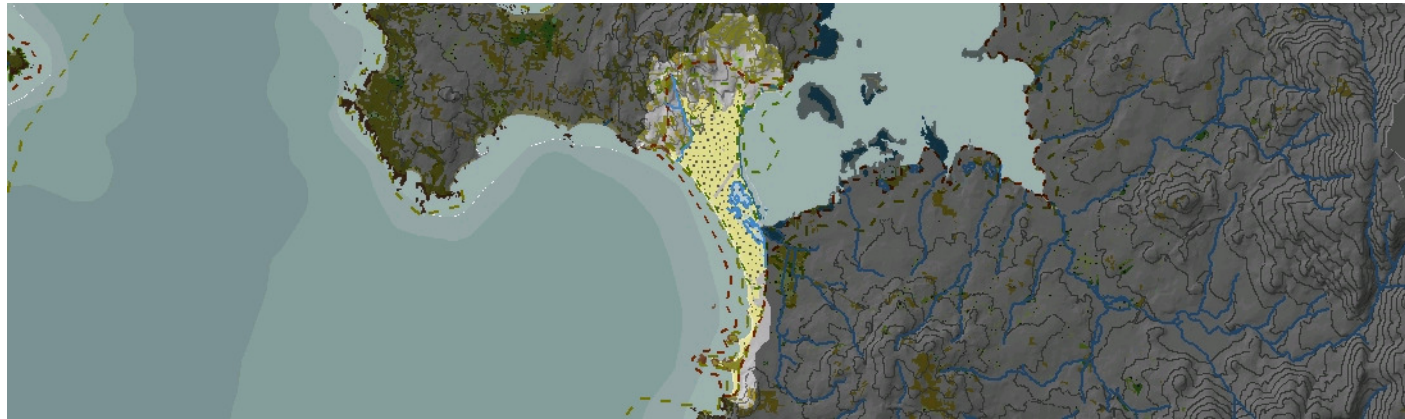

DATOS XERAIS

Comarca: Rías Baixas. Sector: Ría de Arousa. Municipio: O Grove e Sanxenxo ao norte. Parroquias: San Vicente do Grove no Grove, e Santo Estevo de Noalla en Sanxenxo. Extensión: 4,74km².

2. CARACTERIZACIÓN

ELEMENTOS NATURAIS

AS FORMAS DO RELEVO

Extensa unidade situada entre as puntas de Portomouro ao sur e de Raeiros ao norte caracterizada pola presenza do conxunto areoso máis extenso de toda a costa pontevedresa. Tómbolo formado polos areais da Lanzada, Guernal e O Vao que uniron o que foi a illa do Grove co continente, conservando un magnífico cordón dunar que chega a proxectarse pola vertente meridional da Península do Grove. Hai outros areais menores separados por puntas rochosas que se corresponden co tipo morfoxenético de praias en baía, como as de Foxos, Area Gorda e Lapa na costa sur ou a de Raeiros no extremo norte. A franxa costeira que mira cara á Enseada do Vao forma unha chaira intermareal con predominio de materiais finos e áreas de marisma. A vertente costeira desenvólvese principalmente ao norte da unidade, nas ladeiras da aliñación montañosa de Loureiro que mostran un relevo ondulado propio do modelado granítico. Inclúe os EIX Istmo da Lanzada e Marismas da enseada do Bao e desembocadura do Umia.

AS UNIDADES LITOLÓXICAS

A maior parte do sur da unidade correspóndese cos campos de dunas do tómbolo, rodeados doutros tipos de depósitos cuaternarios: ao oeste areas de praia, mentres que ao este abrigo depósitos marismais e terrazas pleistocenas (no sueste) en menor medida. Ao norte e unha pequena zona no sur, os depósitos recentes quedan delimitados por Granodioritas Tardías Biotítico-Anfibolíticas de gran groso, que representan os relevos máis contratados da unidade.

A DIVERSIDADE CLIMÁTICA

Complexo sedimentario de réxime ombrotérmico Cálido e Húmido: temperatura media anual por encima de 15°C, oscilación térmica media entre 12,5°C e 13,5°C e precipitacións medias que alcanzan valores entre 1200mm e 1400mm ao longo do ano.

OS SOLOS

Areosoles háplicos e sálicos no complexo sedimentario xunto a outros chans costeiros que se localizan na zona de contacto oceánico-continental. Neste sentido cabe destacar pola seu extensión os fluvisóis sálicos e tiónicos da Enseada do Vao. Pola súa banda o sector continental entre a praia da Lanzada e o Alto de Loureiro mostra a característica secuencia edáfica relacionada coa variación de pendente, de maneira que o tramo inferior presenta os chans máis profundos do tipo cambisol dístrico e na ladeira desenvólvese umbrisois e mesmo leptosois líticos en tramos de forte desnivel e moi erosionados con abundantes afloramentos da roca granítica.

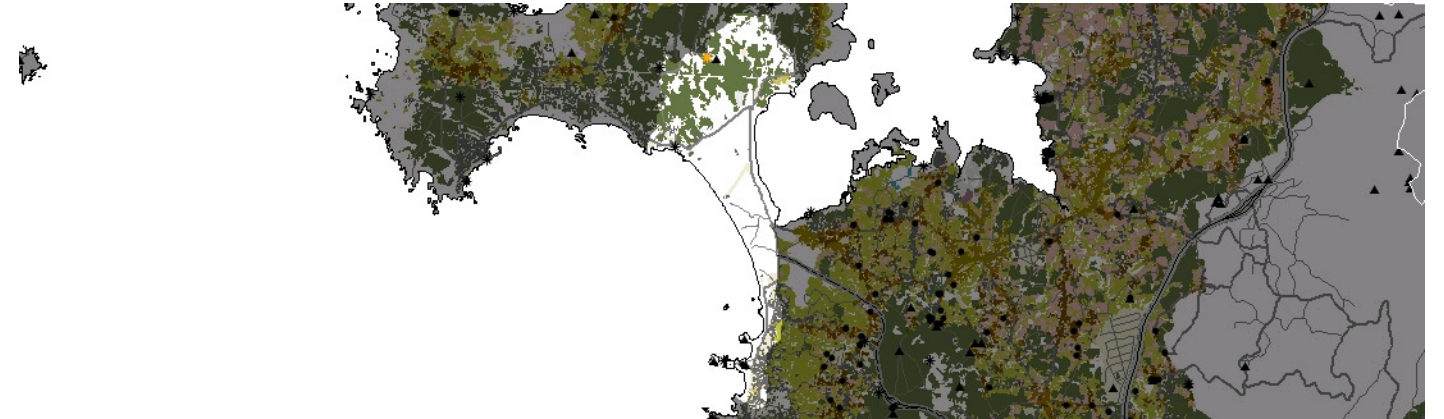
AS AUGAS

A unidade da Lanzada correspóndese cun complexo dunar resultado do recrecemento dun istmo entre a Península do Grove e o continente. O desenvolvemento da rede hídrica está fortemente condicionada, ademais de pola súa escasa extensión, pola natureza areosa do substrato que impide a escorrentía. Tan só se pode citar un pequeno regato que procedente da área rochosa da illa, desemboca no norte da praia da Lanzada. A condición de istmo da unidade confírelle a particularidade de estar asociada a unha masa de Augas Costeiras polo sur (20150), e a outra de Augas de Transición polo norte (20149).

O PATRIMONIO NATURAL

unidade do LIC Complexo Ons-O Grove e o IBA Contorna mariña das Rías Baixas. A Lanzada é dos campos dunares máis extensos de Galicia. Recuperará a súa contorna natural logo de que fose danada durante moitas décadas por usos turísticos, vías de comunicación e extraccións de áridos. Dominan os hábitats do grupo 21, dunas marítimas atlánticas, incluíndo o pouco corrente 2190, depresións intradunares húmidas, ademais do 2230 das dunas marítimas mediterráneas, "Dunas con céspedes de Malcolmietalia". Tamén aparece o hábitats 1210, de refugallo mariños acumulados e o 1230 de cantís mariños atlánticos, que aparece na parte sur da unidade. O grupo 82, pendentes rochosas con vexetación casmofítica vese nos afloramentos da vertente que ascende cara a Con da Siradella. Nestas elevacións é posible observar algunhas zonas con Brreixeiros secas europeas (4030). Cóntase con citas do taxon vulnerable protexido Scirpus pungens e cunha do Limonium dodartii e do Chaetopogon fasciculatus subsp. prostrata.

ELEMENTOS ANTRÓPICOS

USOS DO SOLO

Esta unidade caracterízase por ser unha área na que predominan as coberturas naturais do chan. No centro destaca o tómbolo que une a península do Grove co continente, e que á súa vez, pecha a lámina de auga mariña-lacustre do Vao. Este accidente Xeomorfolóxico está formado na súa maior parte por un manto eólico de composición areosa, dividido en superficie intermareal, praia e dunas; mentres que ao leste, o contacto coas marismas e as distintas condicións ambientais fan que predomine un manto de vexetación hidromorfa. Ao norte da unidade, xa no Grove, o chan presenta unha cobertura dominada por arboredo de repoboación, piñeiros no seu maioría, alternando con matogueiras de substitución e outras formacións tipicamente costeiras. Ao sur da praia a unidade se estreita, e na primeira liña de praia aparece un continuo de edificacións residenciais.

MORFOLOXÍA

A unidade destaca pola súa forma alargada entre o continente e a illa do Grove. Correspóndese cun istmo areoso que se ensancha cara ao norte, no que non abundan os asentamentos de poboación. Ao sur existe con todo, un grupo de vivendas de nova construción, de tipoloxía urbana e xeralmente de segunda residencia, vinculadas ao turismo de praia desta parte da costa. Estas edificacións distribúense formando un continuo paralelo á costa, seguindo a estrada PO-308.

INFRAESTRUTURAS DE MOBILIDADE

Na unidade destaca a estrada da rede primaria complementaria PO-316, que constitúe o único acceso terrestre á península do Grove, e que se continúa cara a o sur, seguindo a liña de costa mediante a PO-308. Ambas presentan unha dirección marcada pola fronte costeira, de norte a sur, e a última ademais, determina a formación da maior agrupación poboacional da unidade. A estas vías principais para a estruturación da zona, chegan varias vías procedentes do interior, sobresaíndo a vía rápida VRG-41, pero tamén a EP-9212, ou a EP-550. Xa ao norte, na península, a PO-316 conduce ao núcleo do Grove cara ao nordeste, partindo unha ramificación: a PO-317, cara ao noroeste. Amplas superficies asfaltadas sobre o areal da Lanzada serven de aparcadoiro para dar servizo á concorrida praia.

PATRIMONIO HISTÓRICO

A superficie areosa constitúe unha área inestable e recente, non apta para o asentamento de poboacións primitivas. Pero non é o caso doutras áreas sobre substratos máis resistentes, e así, no sur da unidade pode citarse o castro da Lanzada como elemento arqueolóxico de interese, estando tamén catalogado o de Monte Siradella no extremo norte. Destaca ademais, tamén no sur, preto do mencionado asentamento castrexo de poboación, os restos dunha fortaleza medieval denominada Torre de A Lanzada, que foi declarada Ben de Interés Cultural, a capela da Nosa Señora de A Lanzada e a ermida do Outeiro das Lapas, de orixe máis recente. Aínda que non aparece recollida nos catálogos de elementos patrimoniais, a praia da Lanzada é en si mesma unha área de gran valor cultural, xa que nela teñen orixe numerosas lendas, xeralmente pagás, nas que este areal e as súas augas eran concibidos como milagrosos.

O CARÁCTER E A ORGANIZACIÓN ACTUAL

O carácter da unidade está claramente marcado pola praia e o areal da Lanzada, amplamente recoñecida polas súas paisaxes, polo seu valor natural e pola súa gran capacidade de atracción. Aínda que a unidade non presenta grandes aglomeracións de poboación, numerosos visitantes frecuentan esta franxa costeira durante os meses de verán. Trátase pois dunha área natural de gran valor dentro da comunidade, que determina a personalidade xeográfica da unidade.

DINÁMICA DA PAISAXE

As principais variacións observadas na paisaxe durante os últimos anos teñen que ver co crecemento das infraestruturas existentes, no afán de adaptalas ás novas demandas xeradas. Así, tanto os aparcadoiros como a ampliación das vías de comunicación melloraron o acceso a esta contorna natural, favorecendo ademais o crecemento das poboacións do Grove e a crecente afluencia de turismo á Illa da Toxa. Con todo, estas actuacións supuxeron á vez, a estabilización de boa parte do complexo dunar da Lanzada, permitindo a colonización da vexetación pioneira e a consecuente fixación do manto eólico.

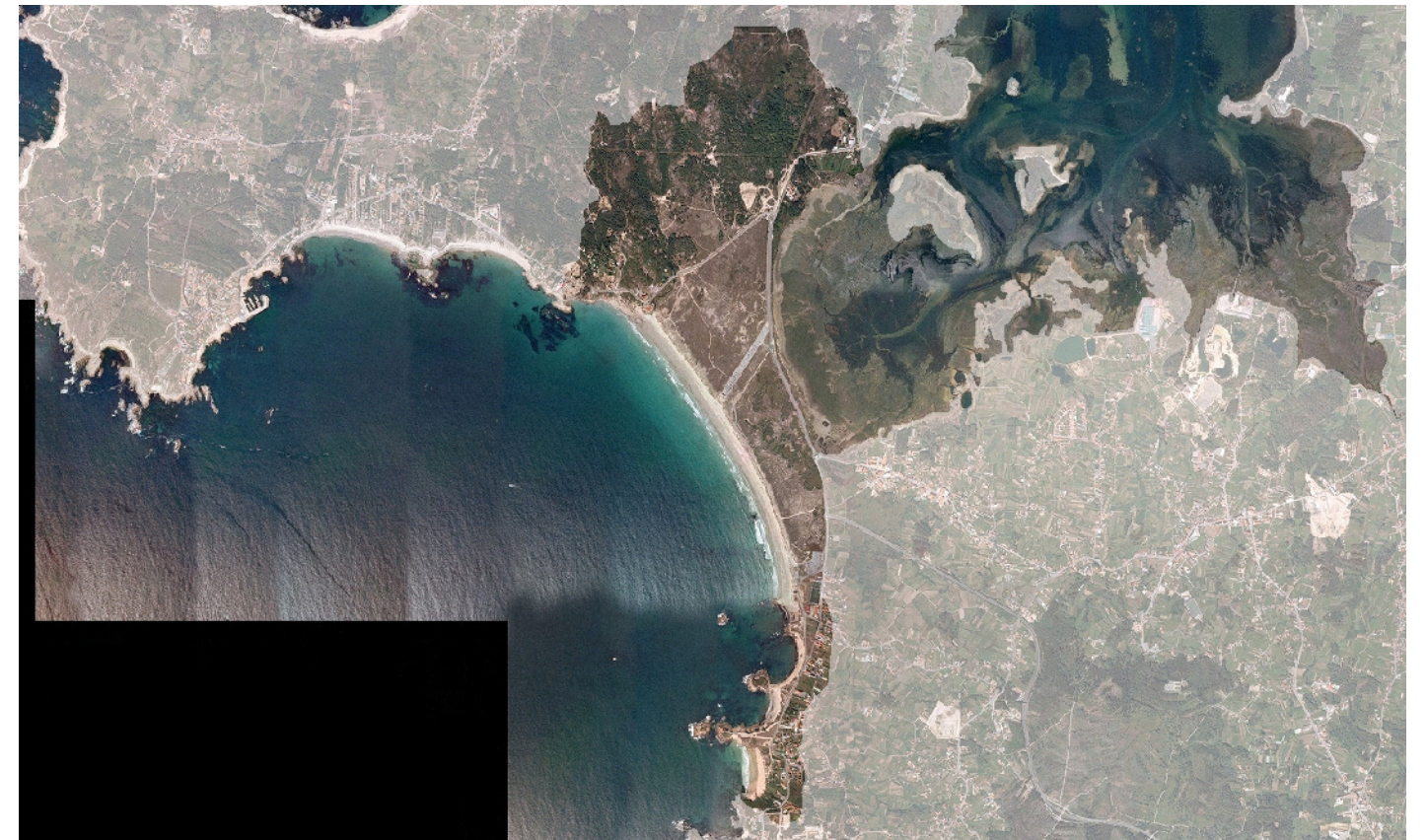
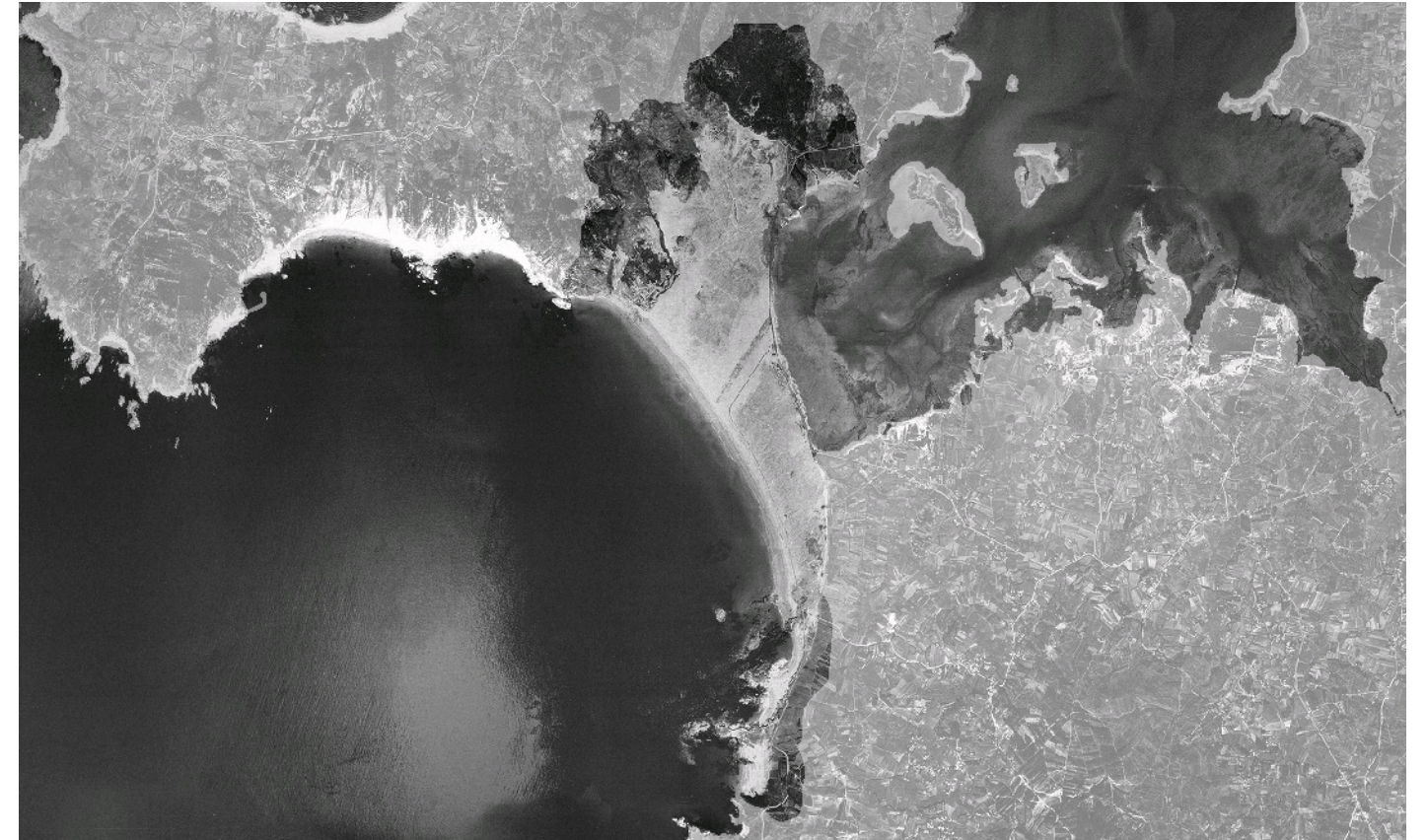
RISCOS E IMPACTOS

A completar durante a elaboración dos catálogos e directrices da paisaxe litoral.

3. AVALIACIÓN

VALORACIÓN DA PAISAXE

Esta zona reúne un gran valor patrimonial, tanto natural como cultural, e a iso débese a gran afluencia de visitantes. Constitúe un dos areais máis carismáticos da comunidade, presentando unha paisaxe dun alto grao de naturalidade, que encerra ademais o complexo marismeiro do Vao, considerado como un humidal protexido e incluído no convenio de RAMSAR. Esta zona presenta ademais un especial valor de conservación respecto das comunidades de aves que nela viven, polo que foi integrada dentro da rede de zonas ZEPA, e por todo iso, forma parte tamén da ZEPVN-LIC Complexo Intermareal Umia-O Grove. Nas proximidades do Miradoiro de Siradela, considerouse un punto de observación como de conca ampla, este punto permite contemplar o conxunto da unidade, emprazando convenientemente o espectacular areal da Lanzada entre o mar e a zona de marismas do leste. Desde o promontorio onde se sitúa a ermida da Lanzada tamén poden verse panorámicas do areal e da ría.

4. PLANIFICACIÓN

OBXECTIVOS DE CALIDADE PAISAXÍSTICA

A completar durante a elaboración dos catálogos e directrices da paisaxe litoral.

ACCIÓNS

A completar durante a elaboración dos catálogos e directrices da paisaxe litoral.

ÁMBITOS DE REQUALIFICACIÓN

Fachada litoral comprendida entre Punta Raeiro e a media ladeira da Atlántida, co obxectivo de restaurar a zona de extracción de áridos, harmonizar os usos industriais e residenciais dispersos e integrar os baleiros como elementos xeradores de trama ou estrutura física e funcional.

Lenda / Leyenda

Usos do solo / Usos del suelo

Chairas intermareais / Llanuras intermareais	Matogueiras / Matorrales
Marismas / Marismas	Cultivos e prados / Cultivos y prados
Praias / Playas	Cultivos frutícolas e de viveiro / Cultivos frutícolas y de vivero
Dunas / Dunas	Viñedos / Viñedos
Lagoas e humedais costeiros / Lagunas y humedales costeros	Cultivos baixo plástico / Cultivos bajo plástico
Cantis / Acantilados	Forestal de repoboación / Forestal de repoblación
Vexetación costeira / Vegetación costera	Outras formacións arbóreas / Otras formaciones arbóreas
Bosques autóctonos / Bosques autóctonos	Outras masas de auga / Otras masas de agua
Bosques de ribeira / Bosques de ribera	Canteira / Cantera
Bosques mixtos / Bosques mixtos	Artificial / Artificial
Bosques de recolonización / Bosques de recolonización	
Outras formacións de carácter húmido / Otras formaciones de carácter húmedo	

Asentamentos / Asentamientos

- Asentamento de carácter fundacional / Asentamiento de carácter fundacional
- Desenvolvemento periférico / Desarrollo periférico
- Asentamento funcional / Asentamiento funcional
- Agregado urbano / Agregado urbano
- Nova agrupación / Nueva agrupación
- Outras edificacións / Otras edificaciones

Hidrografía / Hidrografía

Patrimonio / Patrimonio

- Bens de Interese Cultural / Bienes de Interés Cultural
- Arquitectura industrial, militar e marítima / Arquitectura industrial, militar y marítima
- Patrimonio arqueolóxico / Patrimonio arqueológico
- Patrimonio etnográfico / Patrimonio etnográfico
- Ptos de observación de conca ampla / Ptos de observación de cuenca amplia
- Puntos de observación didácticos / Puntos de observación didácticos
- Puntos de observación / Puntos de observación
- Faros / Faros

Toponimia / Toponimia

- Toponimia interior / Toponimia interior
- Núcleos de indentidade do litoral / Núcleos de indentidad del litoral**
- Praia / Playa
- Lugares con enerxía de relevo / Lugares con energía de relieve
- Toponimia de costa / Toponimia de costa
- Espazos de interese paisaxístico / Espacios de interés paisajístico**
- Toponimia de portos / Toponimia de puertos

Batimetría / Batimetría

0 m	-20 m	-100 m	-500 m	-2000 m
-10 m	-50 m	-200 m	-1000 m	-3000 m

Espazos de interese / Espacios de interés

- Espazos de interese xeomorfolóxico / Espacios de interés geomorfológico
- Área de interese de Taxón / Área de interés de Taxón
- Espazos de interese paisaxístico / Espacios de interés paisajístico
- Espazos de protección de ladeira / Espacios de protección de ladera

Rede de Espazos Naturais / Red de Espacios Naturales

Liña de dinámica litoral / Línea de dinámica litoral

Sistemas territoriais / Sistemas territoriales

- Zona aeroportuaria / Zona aeroportuaria
- Pista de ateraxe / Pista de aterrizaje
- Lámina de auga do porto / Lámina de agua del puerto
- Zona portuaria / Zona portuaria
- Ferrocarril / Ferrocarril
- AVE / AVE
- Autoestradas e autovías / Autopistas y autovías
- Corredores e vías rápidas / Corredores y vías rápidas
- Outras estradas / Otras carreteras
- Pistas e camiños / Pistas y caminos
- EDAR / EDAR

1:20.000

0 100 200 400 600 800 Metros

Sistema de referencia: European Datum 1950, fuso 29
Sistema de referencia: European Datum 1950, fuso 29

